



Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministerijai

2022-01-25 Nr. 2

Kopija
Valstybinei augalininkystės tarnybai prie
žemės ūkio ministerijos

DĖL ĮSAKYMO PROJEKTO

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo „Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – įsakymo projektas), teikiame pastabas:

1. Įsakymo projekto 2 punkte nurodyta įsigaliojimo data „balandžio 1 d.“ leidžia daryti prielaidą, kad projekto autoriai numato įsigaliojimą einamaisiais metais. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos augalų apsaugos asociacija 2021-10-29 raštu Nr. 72 pateikė argumentus dėl to, kad nei institucijos, nei ūkininkai nėra pasiruošę šių reikalavimų įgyvendinimui artimiausiu metu ir būtinas protingas pereinamasis laikotarpis;

2. Integruotos kenksmingų organizmų kontrolės bendrųjų principų ir jų taikymo reikalavimų projekte (toliau – IKOK projektas) naudojamos dvi sąvokos „sėjomaina“ ir „augalų kaita“. Siekiant išvengti dviprasmybių, sąvokos turėtų būti paaiškintos;

3. Jei IKOK projekto 1.1.2 punkte nurodytas tinkamas žemės dirbimas neapima žemės arimo, atkreipiame dėmesį į tai, kad IKOK reikalavimai prieštarauja Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir sрутų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ reikalavimui paskleistą mėšlą užarti ar kitaip įterpti;

4. Lietuvos Respublikos terminų banke nėra apibrėžtos sąvokos „biologinis augalų apsaugos produktas“, „necheminė technologija“, „biologinė priemonė“ ir „biologinė kontrolės priemonė“ ir tai kelia daug dviprasmybių. Informacija apie registruotus augalų apsaugos produktus, įskaitant

biologinius, Valstybinės augalininkystės tarnybos interneto svetainėje pateikiama fragmentuotai: - mikrobiologiniai augalų apsaugos produktai išvardinti rubrikoje „Biologiniai preparatai“, augalų ekstraktai, kurie nėra augalų apsaugos produktai, tačiau rekomenduojami naudoti IKOK projekto 2.4.10 punktu, išvardijami rubrikoje „Bazinės medžiagos“. Tam tikra grupė augalinių ekstraktų/augalų stimuliantų yra reglamentuojami pagal trešiamųjų produktų teisyną. Aiškumas sąvokose padėtų visiems – tiek institucijoms, tiek rinkos dalyviams ir naudotojams – tinkamai suprasti ir vienodai interpretuoti IKOK projekte nurodytus reikalavimus.

5. IKOK projekto 2.1.1. punkte numatytas posėlio išlaikymo laikotarpis prieštarauja Pagrindinių lauko, daržo ir sodo augalų integruotos kenksmingų organizmų kontrolės gairėms (toliau – gairės) augalus sėti tinkamu laiku, pvz. atsėliuojant žeminius kviečius laikant posėlį gali būti pažeistas sėjos laiko reikalavimas, nes jei kviečiai dėl nepalankių oro sąlygų bus nuimti po rugpjūčio 25 dienos, tai sėja, laikant posėlį, galima tik po rugsėjo 25 d.;

6. Nėra visiems deklaravimo klasifikatoriuje nurodytiems augalams parengtų gairių, todėl būtina nurodyti, kad IKOK reikalavimai taikomi tik tiems augalams, kuriems yra paskelbtos gairės iki pasėlių deklaravimo paraiškos teikimo pradžios. Be to, atkreipiame jūsų dėmesį, kad 2.1.2.1 punkte įdėta nuoroda yra tikslintina;

7. Trūksta aiškumo dėl daugiamečių sodinių, nes terminas „sodiniai“ gali būti suprantamas, kaip sodai ar uogynai ir lieka neaišku, kaip bus traktuojami dvimečiai augalai, pvz., kmynai;

8. Tikslintinas IKOK projekto 2.1.2.2. punktas, nes gairėse vasariniams augalams konkretūs sėjos laikai nenurodomi;

9. Neaišku, kokius įrodymus, nurodytus IKOK projekto 2.4 punkte, pvz. nuotraukas, paslaugų ar produktų pirkimo sąskaitas ar pan. ir kiek laiko tokius įrodymus privalo saugoti naudotojas;

10. Dėl viliojančių ir atbaidančių priemonių naudojimo taip pat daug dviprasmybių ir subjektyvumo, nes nėra apibrėžta, kokios priemonės tokiomis laikytinos;

11. Dėl galimybės gamybiniuose pasėliuose šalinti ligotus augalus ir kenkėjus Lietuvos augalų apsaugos asociacija 2021-10-29 raštu Nr. 72 pateikė argumentus. Šias imperatyvias nuostatas siūlome išbraukti arba papildyti žodžiais “kai įmanoma”. Sunkiai įsivaizduojame amarų rinkimą ar septoriozės pažeistų lapų šalinimą javuose. Atkreipiame projekto rengėjų dėmesį į sunkumus, su kuriais susidurs beariminės technologijos naudotojai, šalindami ligotus augalus iš pasėlių;

12. Ozono, kaip oksidatoriaus, baktericidinės savybės aprašinėjamos seniai, tačiau ozonatorių panaudojimo technologija augalininkystėje tik diegiama. Atkreipiame jūsų dėmesį, kad ozonavimo metu labai preciziškai neišlaikant nurodytų proceso sąlygų, stipriai sumažėja sėklų daigumas ir mums nėra žinoma sėklų ozonavimo praktika Lietuvoje gamybinėmis apimtimis, todėl imperatyvus reikalavimas yra per ankstyvas;

13. IKOK gairių 2.6.2 punkte nurodytas reikalavimas ne visuose plotuose naudoti augalų apsaugos produktus patikslintinas. Jei taip suprantama kaip „taškinio ūkininkavimo“ metodika, kai atsižvelgiama į lauko individualias charakteristikas taikoma individualizuota augalų auginimo sistema, tokia praktika Lietuvoje dar yra naujiena. Dokumente „*Report of the OECD Risk Reduction Seminar on Evolving Digital and Mechanical Technologies for Pesticides and Pest Management* (ENV/JM/MONO (2020)3) aptariama taškinio ūkininkavimo (*spot - farming*- angl.) technologija. Nepaisant seminaro, sudarant reguliacinę aplinką tokiems metodams taikyti praktikoje nėra jokių poslinkių, todėl reikalavimas naudoti ne visame plote augalų apsaugos produktus yra ankstyvas ir jo įgyvendinimui Lietuvoje nepasiruošta (plačiau apie technologiją žr. J. K. Wegener (2019), *Spot-farming -Giving sustainable intensification a face*);

14. Naudotojui neužteks kompetencijos įvertinti žalingų organizmų pokyčius pagal IKOK projekto 2.8 punktą savarankiškai, nes tam reikalingos specifinės agronominės/mokslinės žinios ir vertinimo metodikos išmanymas. Klausimai apie padidėjusį, ar sumažėjusį derlių, pelningumą, išlaidas yra tendencingi, nes derliaus ar pelningumo pokyčiai gali nepriklausyti nuo taikomų IKOK priemonių, tačiau būti įtakoti nuo ūkininko nepriklausančių veiksnių, tokių kaip oro sąlygos, infliacija, energetinių išteklių šuolio, tiekimo grandinių sutrikimo ar net taikomų reguliavimų ir mokesčių, net ekonominių sankcijų tiekimo grandinės dalyviams. Dėl minėtų priežasčių siūlome šio reikalavimo atsisakyti.

15. Įteisinant naujus informacinius reikalavimus ūkio subjektams (žr. Integruotos kenksmingų organizmų kontrolės bendrųjų principų taikymo žemės ūkio veikloje įsivertinimo anketos projektą), skaičiuojama išaugusi administracinė našta ūkio subjektui. Vadovaudamosi Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, projekto rengėjai privalo vertinti administracinės naštos ūkio subjektams pokytį pinigine išraiška, kai rengiamas teisės aktų projektas numato naujus informacinius įpareigojimus ūkio subjektams. Teisės aktų projektas kartu su administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita turi būti teikiami Ekonomikos ir inovacijų ministerijai įvertinti. Teikiamų derinti dokumentų pakete nėra įsakymo projekto sukeltos administracinės naštos padidėjimo įvertinimo. Be to, aiškinamajame rašte nenurodyta, kad administracinės naštos pokytis buvo teiktas Ekonomikos ir inovacijų ministerijai įvertinti.

Daugiau pastabų ir komentarų buvo pateikta 2021-10-29 Lietuvos augalų apsaugos asociacijos raštu Nr. 72.

Direktorė

Zita Varanavičienė